

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2020 року)

У двох частинах

Частина 2

Суми
Сумський державний університет
2020

ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ЖІНОЧОЇ ЗЛОЧИННОСТІ ЯК СКЛАДОВОЇ ЧАСТИНИ ЗАГАЛЬНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Залізник С. І.

Студент III курсу ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Думчиков М. О.

к. ю. н., асистент кафедри КПДС ННІ права

Сумського державного університету

В останні роки надзвичайно гостро постала проблема жіночої злочинності. Очевидно, це пов'язано із розширенням меж досліджень та поглибленням знань в цій сфері. Питання щодо появи жіночої злочинності залежить не тільки від логіки кримінологічного розвитку, але і від потреб соціальної практики, особливо від масштабів і небезпечних наслідків антигромадської поведінки жінок.

Євдокімова М. зазначає, що злочинність, вчинена жінками, є частиною загальної злочинності, являє собою сукупність злочинів жінок, що володіє певною специфікою, яка залежить від соціальної ролі і функції жінки, що визначається способом життя і професійною діяльністю, особливими біологічними і психофізіологічними характеристиками. Жіноча злочинність визначається її історично зумовленим місцем в системі суспільних відносин. Склад злочинної поведінки жінки змінюється внаслідок впливу мінливих громадських і побутових умов жінки, її соціальної ролі [1, с. 146].

Необхідно зазначити, що жіноча злочинність відрізняється від чоловічої. По-перше, це сфера побуту, де жінки перебувають у складних негативних обставинах, сімейно-шлюбних, родинних і сусідських стосунках, тим самим це зумовлює вчинення злочину. Дана психологічна обстановка сприяє вчиненню жінками таких насильницьких злочинів, як вбивство, у тому числі своєї новонародженої дитини, нанесення тілесних ушкоджень і хуліганство. По-друге, іншим еквівалентом є професійна сфера, передусім така, яка пов'язана з можливістю вільного доступу до матеріальних цінностей. Як правило, жінки найчастіше вчиняють корисливі злочини, тобто розкрадання майна шляхом крадіжки, привласнення, розтрата або зловживання посадовим становищем, обман покупців, хабарництво та ін.

Белікова А. стверджує, що дослідження виникнення злочинів у сфері жіночої злочинності зумовлюють такі причини:

– жіноча злочинність змінюється в відмінному від чоловічої злочинності руслі. Так, насильницька злочинність жінок завжди росте повільніше чоловічої злочинності. Заслуговує на особливу увагу той факт, що останнім часом спостерігається високий зріст тяжкої злочинності серед жінок;

– в жіночій злочинності співвідношення злочинів складається у відмінній від чоловічої злочинності пропорції. На злочинах жінок в найбільшій мірі відбивається стереотип їх поведінки, який склався під впливом характерного мікросередовища або ситуації в певний період [2, с. 117].

Для детального аналізу статистики скоєння злочинів жінками необхідно проаналізувати вироків у кримінальних справах Єдиного державного реєстру судових рішень України. За результатами проведеного аналізу вироків у кримінальних справах за період 2006–2018 років (вибірка – 1208 вироків із 12 334 судових справ Єдиного державного реєстру судових рішень України) можна стверджувати, що мотивами скоєння злочинів у жінок є такі: ревності, особисті неприязні відносини, користь, інші мотиви (труднощі матеріального характеру у зв'язку з народженням позашлюбної дитини, помста, душевне хвилювання, яке супроводжувалось численними образами зі сторони потерпілої тощо) [3].

Жінки сьогодні більш активно беруть участь в суспільному виробництві і суспільному житті. Сьогодні близько 50% робітників і службовців становлять жінки. Достатньо високий відсоток жінок працює у сфері охорони здоров'я, освіти, культури і мистецтва, науки і наукових послуг, торгівлі і громадського харчування, підприємництва, постачання, ринків, закупівель, кредитів і т. д. Жінки все частіше займають керівні посади на підприємствах, установах і організаціях. Тому, притаманні чоловікам риси характеру, такі як жорсткість, непримиренність, агресивність, витривалість можна сміливо віднести до жіночих.

Незважаючи на природну структуру жінки відбувається соціальна перебудова її сутності, що переростає в негативні наслідки для розвитку соціальної та психологічно сталої особистості, крім того порушуються відносини між людьми, зокрема це завдало великої шкоди зростанню дітей. Однією з найбільш поширених морально-психологічних рис жінок злочинців є алкогольна та наркотична залежність, тобто дезадаптованість. Викликає жаль той факт, що ситуація з умовами праці, зайнятістю і рівнем оплати праці жінок може погіршитися в майбутньому.

Відповідно до сучасного трудового законодавства, перелік обмежень і заборон використання жіночої праці визначений, однак досить часто вимоги роботодавця не є правомірними. Крім того, жінки дуже вразливі до негативних факторів. Кримінологічне значення цих причин полягає в тому, що багато жінок, які не можуть дозволити собі фізичний тягар і репутацію на роботі, подали у відставку. Це зумовлює жінок, опинившись у складних життєвих обставинах скоювати злочини.

В Україні спостерігається збільшення кількості злочинів, вчинених жінками: за

останні десять років вони зросли удвічі, як їх частка у загальній злочинності. Співвідношення жіночої і чоловічої злочинності нині становить 1:7. Відповідно до статистичного аналізу Департаменту інформаційних технологій МВС України, можна стверджувати щодо особливостей характеру та структури жіночої злочинності: переважна більшість жінок-злочинців мешкають у містах (приблизно 3/4). У сільській місцевості найчастіше фіксували крадіжки вчинені жінками, що входили до змішаних злочинних груп, вони, як правило, посідали другорядне становище, виконували ролі, пов'язані з переховуванням злочинців, знарядь і засобів вчинення злочину, предметів, здобутих злочинним шляхом та наводили чи відвертали увагу потерпілих. Останнім часом число жінок у змішаних групах має тенденцію до зростання, причому їх роль стає вагомішою, а подекуди і вирішальною (скажімо, жінка – організатор зґвалтування, розбійного нападу, шахрайства або крадіжки). Необхідно зауважити, що положення сільських жінок особливе, оскільки їхні умови праці набагато складніші, ніж в містах, а рівень соціальних послуг (медичні, комерційні, культурні та сімейні послуги) значно нижче [4].

Соціальне протиріччя, яке впливає на злочинність, полягає в прискореній участі жінок в суспільному виробництві. Протистояння між високим рівнем зайнятості жінок і недостатньою кваліфікацією посилюється. Тому, навіть коли жінка виконує складні соціальні функції, пов'язані з професійною діяльністю, то необхідність в домашніх турботах ніхто не виключає. Це все призводить до жахливих наслідків, які проявляються в безперервному робочому ритмі, підвищеній стомлюваності і відсутності психологічної рівноваги.

Таким чином, можна констатувати швидші темпи зростання жіночої злочинності, ніж чоловічої, що не може не викликати стурбованості в суспільстві. Динаміка виникнення злочинів серед жінок має своєрідні причини та умови, тому необхідно виробити механізми щодо попередження та подолання наслідків жіночої злочинності завдяки системі соціально-психологічних і спеціально-кримінологічних заходів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Євдокімова М. Історичний аналіз жіночої злочинності. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 3. С. 140–142.
2. Белікова А. Основні причини та умови жіночої злочинності. *Юридичний журнал*. 2016. № 1/2. С. 116–118.
3. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
4. Статистика МВС: стан та структура злочинності в Україні за 2005-2017 рр. URL: <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/index>.